

SOLEMNITĂȚI DE PRIMIRE LA CURTEA LUI CAROL I

dr. Mădălina Nițelea
Muzeul Național Cotroceni

Viața la curtea regelui Carol I ne oferă imaginea unei României care nu se putea afla decât în Europa. Primiriile de oaspeți, recepțiile, audiențele se desfășurau după reguli bine stabilite. În Europa tot ceea ce se petrecea la curțile monarhice nu era lăsat la întâmplare.

Principele Carol pentru o scurtă perioadă de timp a lăsat să funcționeze vechea curte domnească a lui Alexandru Ioan Cuza folosind și personalul fostului Domn. Timp de un an a folosit trăsurile găsite trase de patru cai, a ieșit însoțit de doi ofițeri de ordonanță, un adjutant stătea lângă Prinț, iar două plutoane de cavalerie precedau și urmau alaiul domnesc. Era o escortă grea, care nu lipsea nici la o deplasare de cinci minute de palat sau nici când se mergea la teatru. Carol a desființat în curând acest obicei considerat oriental, iar la ocazii obișnuite ieșea într-o trăsură trasă de doi cai însoțit numai de adjutantul său¹.

Carol I și-a impus de la început să fie sobru și exigent în chestiunile protocolare de la Curte. Iată cum i se înfățișa viitoarei Regina Maria², pentru prima dată domnitorul Carol: “Părea aspru și nicidecum falnic ... înainte de toate era un om tăinuit, neânduplecat, impunându-se față de toți, foarte pătruns de însemnătatea sa, de fapt un om creat de propria sa voință”³. Pe umerii noului Domn apăsa o imensă responsabilitate, România trebuia să se înscrie pe făgașul unei modernități europene⁴.

Carol I îi va încredința în 1875 lui Theodor Văcărescu misiunea elaborării unui ceremonial al Curții: “Ceremonialul Curței Domnesci ne fiind pene acum formulatu într-un mod precis și hotărîtu, Măria Ta mi-ai ordonatu a aduna într-o lucrare complectă tote regulile și formele care se păstrează în diferitele ceremonii, primiri și solemnități ce se petrecu la Curte ... Ceremonialulu Curței Domnesci coprinde reguli care se observă în locuința suveranului, fie la solemnități și primiri oficiale, fie în serbări sau recepțiuni care au un caracteru privat. Ceremonialulu Curței României se compune din reguli și forme stabilite prin tradițiune și obiceiu sau prin ordine speciale de Înălțimei Sale Domnitorului”⁵.

Fost agent diplomatic la Belgrad și ofițer de ordonanță în serviciul domnitorului Cuza, Theodor Văcărescu devenise mareșal al Curții în 1873. Tot el va trebui mai târziu să

¹ *Memoriile Regelui. Carol I al României (ale unui martor ocular)*, vol. I, București, Editura Tipografiei Ziarului Universul, p. 76.

² Fiind fără urmași Carol I va desemna ca moștenitor al tronului pe nepotul său Ferdinand Victor Albert Meinrad, principe de Hohenzollern. Acesta se va căsători la 29 decembrie 1892/10 ianuarie 1893 cu Maria Alexandra Victoria de Saxa Coburg Gotha, nepoata Reginei Victoria și a țarului Alexandru al II-lea.

³ Maria, Regina României, *Povestea vieții mele*, vol I, ed, a III-a, Iași, Edit. Moldova, 1990, p. 231.

⁴ Vezi Dorina Tomescu, *Aspecte ale ceremonialului de la Curtea Regală în timpul lui Carol I în “România Liberă”*, 26 mai 2001, p. III.

⁵ Theodor Văcărescu, *Ceremonialulu Curței Domnesci a României*, Typographia Curții, MDCCCLXXVI [1876], p. 3-11.

completeze acest ceremonial ca urmare a marilor schimbări survenite în societatea românească: obținerea independenței statului (1877), proclamarea Regatului (1881), încoronarea Regelui Carol. În anul 1882 avea să se publice un ceremonial al Curții Regale a României cu referiri la solemnități și primiri oficiale, solemnități religioase și serbări de curte.

Privind solemnitățile de primire de la curtea Regelui Carol, sosirea în țară a tinerei prințese Maria căsătorită cu urmașul tronului prințul Ferdinand oferă o imagine interesantă:

“Ceasul cel de cumpănă se apropia... Ajunserăm la Predeal, pe atunci granița între România și Ungaria, steaguri, gardă de onoare, muzică, multă lume, urale. Persoane oficiale în frac și joben ținură discursuri, pe când muzica militară cânta din răspuțeri imnul național. Sute de țărani cu școlile lor veniseră din satele învecinate ... Era un frig cumplit, iar țăranii, bărbați și femei, erau acoperiți cu mantale lungi, înflorate în culori diferite; femeile purtau pe cap văluri albe sau basmale viu colorate”⁶.

Ajuns la București la gară, cuplul a fost așteptat de însuși Regele Carol care era cu câțiva pași înaintea celorlalte oficialități. Viitoarea regină își amintește că de față erau prezenți primul ministru Lascăr Catargiu cu membrii guvernului, era primarul Capitalei Nicu Filipescu, administratorul domeniilor coroanei - Ioan Kalinderu, rectorul Universității, președintele camerei și al Senatului, reprezentanți justiției, ai armatei, ai bisericii, șeful poliției și soțiile acestora: “Muzica nu înceta de a cânta, nici soldații de a striga ura. Zgomotul era asurzitor. Primarul își făcu drum și ne rezentă după datină pâine și sare, ne făcu un discurs de bună venire ... Îndată după aceea, am mers la Mitropolie unde se oficia un Te-Deum. În România toate ceremoniile oficiale încep printr-un Te-Deum în biserică”⁷. Au urmat prânzuri, baluri, ceremonii: “În fiecare zi era câte o ceremonie oficială, toate în cinstea mea; prânzuri, baluri, mari primiri oficiale și delegații din cele patru colțuri ale țării, care rosteau discursuri în grai bogat înflorit și uneori îmi aduceau câte un dar; cusături românești, scoarțe, sipete dăltuite sau zugrăvite, cărți și icoane și alte lucruri ce deosebesc industria națională. S-au perindat în fața noastră toate gradele de demnitate ai statului, reprezentanți ai tuturor neamurilor, ale tuturor credințelor, ale tuturor meseriilor, ale tuturor profesiilor, ale tuturor porzurilor; civili, militari preoți și chiar călugări până și o delegație a birjarilor muscali, ca să-mi prezinte pe o tavă de argint tradiționala pâine și sare”⁸.

Pentru suveranii și Principii străini care erau primiți în România nu exista un regulament fix, ci pentru fiecare caz în parte se urmăreau întocmai ordinele Regelui. În acest caz politica externă dusă de tânărul stat a jucat un rol primordial. Slăbiciunea franceză de după 1871 și dezinteresul Parisului și Londrei pentru Balcani, l-au îndreptat pe Regele Carol, el însuși un principe german spre o apropiere de Austro-Ungaria și Germania singurele țări care puteau reprezenta o contrapunere față de influența rusă. Față de Balcani, România a manifestat puțin interes; relațiile cu Grecia au fost în general slabe, mai ales din pricina problemei aromânilor, cu Bulgaria relații destul de reci, mai apropiate au fost legăturile României cu Serbia.

⁶ *Maria regina României...*, vol. II, p. 9-10.

⁷ *Ibidem*, p. 14-15.

⁸ *Ibidem*, p. 19.

La 30 aprilie/12 mai 1873 domnitorul Carol se pregătea de primirea Alteței sale Regale Carol August Marele Duce moștenitor de Saxa-Waimar⁹. Alteța sa Regală urma să fie întâmpinată la Giurgiu de generalii Florescu și Radovici, de lct. colonel A. Schina - adjutantul domnesc și de maiorul N. Grădișteanu. Un tren special îl conducea pe Marele Duce la București, unde avea să sosească la gara Filaret. Aici cu înalte onoruri militare A.S. Regală a fost întâmpinată de către domnitorul Carol, alături de miniștri, primarul capitalei, comandantul diviziunii a II-a teritoriale, prefectul poliției capitalei.

După prezentarea persoanelor mai sus menționate, domnitorul Carol îl conduce pe marele duce în trăsură domnească escortată de un escadron de jandarmi la Palatul Domnesc, unde prințesa Elisabeta înconjurată de Doamnele Curții îi întâmpină în capul scării de onoare.

O altă primire avea loc tot în anul 1873, de data aceasta în luna decembrie, așteptat fiind principele Frederic de Hohenzollem, fratele domnitorului Carol¹⁰.

Vineri 21 decembrie 1873 la ora 8 dimineața, la Giurgiu A.S. Principele Frederic de Hohenzollem a fost întâmpinat de lct.-col. Grigore Polisu aghiotant domnesc și căpitanul I. Lahovary, alături de autoritățile civile și militare ale județului Vlașca. Cu un tren special, înaltul oaspete va fi condus la gara Filaret din București unde se va urma același protocol ca și la precedenta primire.

Un eveniment deosebit a fost inaugurarea Porților de Fier, duminică 15 septembrie 1896 când au fost invitați să participe Împăratul Austro-Ungariei Franz Ioseph și Regele Alexandru al Serbiei. În cercurile politice, în presă prezența împăratului Franz Ioseph pe pământ românesc stârnise multe discuții. Se vorbea de o cimentare a relațiilor cu Tripla Alianță și iar pe de altă parte împăratul era văzut ca un adversar al șovinismului, simpatizând cu românii din Ardeal.

Toată țara de la Vârciorova la Predeal și până în capitală era împodobită cu flori și steaguri tricolore spre a da un aspect grandios acestei vizite împărătești mai ales că Franz Ioseph urma să-și continue vizita de la Porțile de Fier până în București¹¹.

Pe 15 septembrie 1896, împăratul Franz Ioseph a sosit la gara din Orșova însoțit de contele Goluchowski, de arhiducele Ioseph, de contele Paar aghiotantul general, de gen. Baron de Beck șef al statului major general, de miniștrii unguri și austrieci. Membrii corpului diplomatic se aflau la gară, alături de cler, generali, funcționarii înalți din România și Ungaria. Franz Ioseph purta uniformă de general de husari unguri cu dolman alb și colbak. Nu peste mult timp a sosit și Regele Alexandru care purta uniformă roșie de general sârb cu căciulă mică de astrahan alb. Regele Carol se afla în ținută de colonel al regimentului al șaselea de infanterie austriacă având și marele cordon al ordinului austriac al Lânei de aur. Suita regală română se compunea din generalul Vlădescu, colonelul Manu, D. Sturdza președintele Consiliului de miniștri și ministru al afacerilor străine și D. Stoicescu ministru al lucrărilor publice¹². S-au trecut în revistă companiile de onoare, suveranii cu suitele lor

⁹ Vezi Theodor Văcărescu, *Ceremonialul Curței Domnesce a României*, p. 95-97.

¹⁰ *Ibidem*, p. 102-104.

¹¹ "Adevărul", marți, 10 sept. 1896.

¹² "Universul", marți, 17 sept. 1896.

s-au imbarcat pe vaporul "Franz Ioseph" care precedat de o corabie pilot s-a îndreptat spre Porțile de Fier. Toată lumea a admirat lucrările mărețe executate de la Stânca la Rigrada care au necesitat scoaterea a milioane de metri cubi de stânci săpături de canale și construirei de zăgazuri. În cinstea înalților oaspeți la bordul vasului Franz Ioseph a fost dat un dejun. După inaugurarea canalului Porțile de Fier cei trei suverani cu suitele lor au plecat cu un tren special la Mehadia unde s-a organizat o masă festivă, după care înalții oaspeți s-au despărțit, Franz Ioseph continuându-și călătoria spre București, Regele Alexandru urmând să viziteze capitala Regatului nu peste mult timp.

Presa vremii semnala faptul că nici o gazetă românească din Transilvania n-a fost invitată la aceste serbări, iar între românii și maghiarii de rând care au participat era o stare tensionată¹³.

La București în acest timp aveau loc numeroase pregătiri în vederea primirii înaltului oaspete. Acesta era așteptat luni 16 septembrie în jurul orei 3 după amiază¹⁴. Lumea se îndrepta spre Calea Victoriei și Calea Griviței pentru a asista la sosirea lui Franz Ioseph. Pe trotuare era înșirată armata pe două linii, iar pe străzile unde avea să treacă coloana oficială era interzisă trecerea pietonilor în afara ziarștilor. Edificiile de pe Calea Griviței și Calea Victoriei erau decorate, la balcoane și la ferestre erau atârnate covoare și steaguri, ghirlande de brad și de flori. La ora 3, 30 p.m. trenul imperial intra în Gara de Nord și era salutat de uralele trupelor, iar muzica intona imnul imperial. O baterie din apropierea gării și o alta din Dealul Spirii salutau sosirea cu salve de tunuri. Împăratul Franz Ioseph și Regele Carol au coborât din tren în onorurile militare date de regimentul de Vlașca. Pe peron suveranii au fost întâmpinați de Regina Elisabeta, de Principi și de Ducele de Saxa Coburg aflat în București. Primarul Capitalei înconjurat de întreg consiliul i-a oferit înaltului oaspete pâinea și sarea tradițională; doamnele i-au prezentat buchete de flori.

După prezentarea autorităților, Franz Ioseph însoțit de Regele Carol s-au urcat într-un landou deschis tras de 6 cai. Regina s-a urcat în altă trăsură, fiind însoțită de Princesesa Maria și de ducele de Saxa Coburg. În urmă venea trăsura contelui Goluchowski și D. Sturdza care era urmată de acelea ale invitaților. Până la palat împăratul a fost întâmpinat cu urale nesfârșite, din balcoane se aruncau buchete de flori, iar doamnele agitau batistele. Muzica executa imnul imperial, iar armata și publicul continuau să strige "Ura !" și "Trăiască Austria !". În momentul sosirii cortegiului la Palat s-a arborat drapelul imperial iar împăratul a trecut în revistă garda de onoare și s-a întreținut cu ofițerii superiori din prima linie. În aceeași zi Franz Ioseph a făcut o vizită la legația austro-ungară din București iar seara a fost organizată la Palat o cină festivă, Regele Carol ridicând un toast în cinstea oaspetelui său: "Mă simt fericit că pot saluta pe Majestatea Voastră în capitala regatului meu. Majestatea Voastră prin înțelepciunea cu care ați condus monarhia Austro-Ungară ați fost un exemplu pentru mine și pentru tânăra mea țară, care e mândră azi că vă poate saluta pe pământul ei. Să trăiți majestate"¹⁵. Împăratul a răspuns prin câteva cuvinte mulțumind

¹³ *Ibidem*.

¹⁴ *Ibidem*.

¹⁵ "Universul", miercuri, 18 sept. 1896.

Regelui Carol pentru bunele sale sentimente și a salutat progresele înregistrate de tânărul stat român.

A doua zi, marți 17 septembrie 1896 a avut loc pe platoul de la Cotroceni defilarea armatei. A fost un moment de derută pentru societatea românească când s-a discutat cu multă pasiune faptul că Împăratul Franz Ioseph a apărut la defilarea trupelor nu în uniformă de colonel de artilerie română cum se anunțase în programul oficial ci pur și simplu în uniformă de husar ungar: în tunică albastră, pantalon cu lampas roșu și cizme. Ceva mai mult, împăratul purta pe umărul stâng atila, un fel de mantie scurtă și care era semnul caracteristic al uniformei șefilor armatei ungurești. Toți se întrebau cu mirare care să fi fost cauza nerespectării programului, când se știa că regele Carol l-a îndeplinit întocmai primind pe împărat în uniformă de colonel austriac¹⁶.

A urmat vizita împăratului la Sinaia, de unde s-a îndreptat spre Predeal, părăsind teritoriul românesc. Franz Ioseph a făcut numeroase cadouri înaltelor oficialități române și a decorat mulți ofițeri români. La rândul său Regele Carol a făcut cadouri și l-a decorat pe generalul austriac Beck cu marele cordon al Steii României în briliante.

Cu ocazia a 70 de ani de viață ai Regelui Carol, Principele moștenitor Wilhelm¹⁷, fiul cel mare al Împăratului Germaniei, sosea în capitala României în aprilie 1909.

În dimineața zilei de 7 aprilie 1909 Prințul a fost întâmpinat de oficialitățile locului în gara Pitești de unde și-a continuat călătoria spre București: Trenul era salutat de primari, de consiliile comunale și de reprezentanții autorităților¹⁸. La rândul său Bucureștiul era în sărbătoare. De la Palat până la Gara de Nord mii de oameni veniseră să-l salute pe Prinț. Casele de pe tot traseul pe unde urma să treacă Kronprințul german erau împodobite cu drapele și covoare.

În Gara de Nord, peronul era împodobit cu ghirlande, și drapele românești și germane. Elevii școlii militare erau înșirați de-a lungul peronului spre a da prințului moștenitor onorurile militare. Pretutindeni erau înșirate puternice cordoane de jandarmi pentru a menține ordinea. La gară erau prezenți Regina, Princesa Maria, Principele Ferdinand și Prințul Carol Anton de Hohenzollern fratele principelui moștenitor. Regina și princesa moștenitoare erau îmbrăcate în alb, iar principele Ferdinand și Prințul Carol Anton purtau uniforme de ofițeri superiori de dragoni germani. Din delegație mai făceau parte prim-ministrul I. C. Brătianu însoțit de alți miniștrii, președintele Camerei, vicepreședintele Senatului, primarul Capitalei, administratorul domeniilor coroanei - Ioan Kalinderu, ministrul Germaniei - Kiderlenwächter cu întreg personalul legației, generali și ofițeri superiori.

La ora 11,15 principele moștenitor al Germaniei sosea la București îmbrăcat în uniformă de cuirasieri din garda imperială. Regina Elisabeta a prezentat Prințului delegația română după care cortegiul a părăsit Gara de Nord având următoarea ordine: doi călăreți, un

¹⁶ "Adevărul", joi, 19 sept. 1896.

¹⁷ Născut în mai în 1882 la Postdam, fiul cel mai mare al Împăratului Germaniei, principele moștenitor Wilhelm, era în momentul vizitei sale în România maior în regimentul 1 al gărzii imperiale și colonel proprietar al mai multor regimente germane și străine. Se căsătorise la Berlin în iunie 1905 cu princesa Cecilia de Macklenburg cu care avea doi copii.

¹⁸ "Universul", miercuri, 8 aprilie 1909.

escadron de jandarmi călări, trăsura cu Regina, cu principele Frederich Wilhelm al Germaniei și principele Ferdinand al României, trăsura cu principele Carol Anton de Hohenzollern, principesa Maria și principele Carol al României. Un alt escadron de jandarmi călări forma arier-garda trăsurilor regale și princiare. Urmău apoi faietonul cu generalul von Schenk și gen. Warthiade - atașat pe lângă persoana Kronprințului, faietonul cu generalul baron Marschall și gen. Mavrocordat, faietonul cu colonelul von Roedern Oppen, lct. - col. Rohrschlialt și lct. col. Baranga, landoul cu lct. col. conte von Schweinitz, colonel dr. Wiedemann, lct. col. Behr și maiorul Străinescu, landoul cu d. Somueer, lct. col. Magheru și maior Torocceanu. Cortegiul era încheiat cu trăsura în care se aflau col. P. Greceanu și ceilalți aghiotanți ai principelui Ferdinand. Trecerea cortegiului a fost salutată cu urale de imensul public ce staționa pe trotuare¹⁹.

După un dejun intim la Palatul Cotroceni, principele moștenitor a vizitat parcul Carol și expoziția de la Filaret. În seara aceleași zile a fost organizată o masă festivă la Palat, iar în jurul orei 8 s-a făcut o importantă retragere cu torțe de către toate muzicile din capitală. A doua zi Kronprințul urma să viziteze capitala având ca obiective precise Biserica Luterană și așezământul "Vatra Luminoasă", iar în ziua de 9 aprilie avea să asiste la aniversarea Regelui Carol.

Împăratul Wilhelm al Germaniei a trimis Regelui Carol prin prințul moștenitor bastonul de marșal al armatei germane de general feldmareschall. Acest grad nu-l avea până atunci decât împăratul Franz Ioseph dintre toți suveranii Europei. Însemnele gradului erau: bastonul de marșal, iar pe epoleții uniformei de general se aflau două bastoane de comandă puse unul peste altul în formă de cruce²⁰.

Pe 9 aprilie avea loc aniversarea Regelui Carol salutată încă din zori prin 21 de salve de tun. La ora 10 cortegiul a pornit din curtea Palatului și s-a îndreptat spre Mitropolie în uralele mulțimii care saluta entuziast. La Mitropolie s-a oficiat un Te-Deum după care a urmat recepția de la Palatul Mitropolitan. A urmat o paradă militară după care cortegiul s-a întors la Palat. S-a oficiat un Te-Deum și la Catedrala Sf. Iosif din București de către arhiepiscopul Netzhammer înconjurat de întregul cler.

În data de 10 aprilie Kronprințul a vizitat regimentul 4 de roșiori de la Cotroceni însoțit de principesa Maria comandantul acelui regiment și a participat la garden party-ul de la Bufta organizată la Barbu Știrbey și soția sa.

La Bufta spectacolul a fost cu adevărat demn de admirație. Obiceiurile vechi românești, ridicate la înălțimea unei serbări princiare dădeau o notă originală manifestării. Kronprințul a intrat în horă alături de d-na Negruzzi cu care a dansat tot timpul. De asemenea în seara aceleași zile la Palatul Cotroceni a fost organizată o seară dansantă²¹.

Principele moștenitor a părăsit România în data de 12 aprilie.

Continuând șirul solemnităților de primire, conform practicilor admise la Curțile Europei și etichetei internaționale corpul diplomaților străini era primit de Rege înaintea autorităților statului, acestea din urmă având și ele o ordine ierarhică - întâi Clerul, apoi

¹⁹ *Ibidem*.

²⁰ "Universul", joi, 9 aprilie 1909.

²¹ "Universul", sâmbătă, 11 aprilie 1909.

Guvernul, Senatul, Adunarea Deputaților și Curtea de Casație: "... corpul diplomatic juca un mare rol în viața unchiului - își amintea Regina Maria. Berlinul și Viena stăteau în rândul întâi, purtarea față de Franța era curtenitoare, iar Rusia, cu toate că nu inspira încredere era tratată cu cea mai amănunțită chibzuală și politețe însă era o politețe datorată mai mult îngrijorării decât bunăvoinței. Anglia, pe acea vreme depărtată, n-avea nici o legătură mai apropiată cu România amândouă țările aveau puține interese comune"²².

Reprezentanții politici acreditați pe lângă Carol I erau primiți conform unui ceremonial stabilit încă din ianuarie 1872 și foarte puțin modificat ulterior.

O primire de ambasador la Curtea României se realiza cu cel mai mare fast. Toate primirile erau publicate conform unor formulare în Monitorul Oficial. În acest formular se specificau ziua, ora, ceremonialul de primire la Palat și condițiile prin care persoana prezenta scrisorile de acreditare pe lângă Alteța sa în calitate de Reprezentant al unei țări străine.

Reprezentantul diplomatic trebuia să informeze Ministerul Afacerilor Externe fie printr-un secretar al Reprezentanței, fie printr-o scrisoare despre sosirea sa. Trebuia să solicite ziua și ora pentru a-l vizita și a-i încredința copia scrisorilor de acreditare, urmând ca Alteța sa să fixeze ziua audienței, Mareșalul Curții să-l prevină pe Ministrul Afacerilor Străine care la rândul său îl va informa pe diplomat.

Aducerea diplomatului la Palat implica un întreg ceremonial. În ziua fixată peștru audiență, un aghiotant al lui Carol se ducea cu două trăsuri de la Curte și cu doi valeți în costum de gală la locuința diplomatului, conducându-l la Palat, unde garda prezenta onorul. Era primit la scară de către ofițerul de serviciu. Diplomatul condus de aghiotant era introdus în salonul de primire unde se afla Mareșalul Curții și corpul militar. Diplomatul și personalul său erau invitați să intre în apartamentul Alteței sale, Ministrul Afacerilor Străine stând în stânga lui Carol iar Corpul Civil și cel militar rămânând în spate. După înmânarea scrisorilor de acreditare și terminarea primirii la suveran, diplomatul era condus în apartamentul Prințesei Elisabeta de către Mareșalul Curții care îl prezenta. După încheierea întrevederii reprezentantul diplomatic era condus cu același alai.

Cel mai vechi consulat în Țările Române era cel al Rusiei, înființat în 1774, după tratatul de la Kuciuk-Kainargi. Austria și Franța au urmat imediat exemplul Rusiei iar Anglia își va deschide un consulat în anul 1802. Corpul Diplomatic și consular era reprezentat la București, în 1906 de 16 state: Germania, Austro-Ungaria, Belgia, Bolivia, S.U.A., Spania, Franța, Marea Britanie, Italia, Țările de Jos, Persia, Rusia, Serbia, Elveția, Turcia și Bulgaria²³.

Primirea de ambasador ordinar sau extraordinar la curtea României se făcea așadar cu cel mai mare fast, deoarece era considerat agent de gradul cel mai înalt în ierarhia diplomatică.

Exista și un ceremonial pentru celebrarea zilei onomastice a unui suveran străin. Conform ceremonialului din 1872 Reprezentantul sau Consulul general care dorea ca aniversarea onomasticii Suveranului său să fie oficial sărbătorită și în România, comunica

²² Maria, *Regina României, op. cit.*, vol. II, p. 24.

²³ Vezi Frédéric Damé, *Bucarest en, 1906*, Socec et Cie Editeurs, 1907, p. 492-494.

Ministrului Afacerilor Străine, ziua și ora pentru Te-Deum-ul cântat cu această ocazie. Ministrul Afacerilor Străine, un aghiotant al Alteței Sale, General Comandant al Diviziei, ca și Prefectul de Poliție, asistau la serviciul divin. În aceeași zi, la ora unu și jumătate după amiaza, Ministrul Afacerilor Străine însoțit de un aghiotant al lui Carol se ducea cu o trăsură de la Curte la reședința Reprezentantului sau Consulului General, care în uniformă primea felicitările de rigoare.

Carol I acorda periodic audiențe cu caracter oficial sau privat. Audiențele nu se acordau în ziua cererii ci numai după ce se depunea o cerere scrisă Mareșalului Palatului indicându-se și adresa la care putea să i se răspundă solicitantului. La ordinul suveranului, Mareșalul Palatului comunica ziua și ora audienței. Regele Carol era intransigent și nu de puține ori a refuzat să primească în audiență persoanele care nu respectau ora fixată sau întârziiau nejustificat. Un asemenea tratament avea să fie administrat și celor mai cunoscute personalități politice "care se obișnuiseră cu proverbiale indolență orientală și protocolul mai puțin rigid din vremea domniilor anterioare"²⁴. Un exemplu în acest sens este cazul Blaremburg. Nicolae Blaremburg, membru al Partidului Conservator, distins parlamentar, avocat, ministru de justiție pe o perioadă foarte scurtă, în timpul unei manifestații, împins de mulțime s-a rănit la mâini în geamurile de la ușa Palatului Regal. El s-a prezentat astfel în fața Regelui, solicitându-i o audiență. Deși l-a văzut cu mâinile sângerânde, Carol l-a concediat, spunându-i că nu îi este permis să se prezinte fără o audiență prealabilă, calificând situația ca lipsă de protocol²⁵.

În fiecare duminică, între orele 13⁰⁰ și 15³⁰, Regele primea fără scrisori de audiență, funcționarii și înalte personalități, cu singura condiție ca acestea să se înscrie pe lista aghiotantului de serviciu. În două registre depuse în salonul aghiotanților se înscriau semnăturile tuturor celor care, neputând fi primiți, doreau să facă cunoscut suveranilor faptul că au venit să le exprime omagiile lor. Aceste registre erau prezentate, în fiecare săptămână Altețelor lor.

Nimeni nu avea dreptul să dedice o carte sau altceva Regelui sau Reginei fără o autorizație prealabilă. Se proceda la fel și cu orice obiect prin care prin care dorea cineva să aducă un omagiu suveranilor, în prealabil fiind nevoie de o autorizație de la administrația Curții.

Negustorii care doreau să obțină titlul de furnizori ai Curții erau obligați să facă o cerere către Mareșal, acesta din urmă cerea aprobarea suveranilor și elibera petiționarilor un brevet ce îi autoriza să pună emblema princiară pe actele lor, pe facturi²⁶.

Ținuta de înfățișare la curte, în orice ocazie consta în frac, mănuși albe, cravată și anumite decorații²⁷ (atunci când Curtea nu era în doliu) - marea ținută pentru bărbații civil, doamnele fiind permise în rochie lungă și cu pălărie.

²⁴ Sorin Liviu Damean, *Carol I al României 1866-1881*, București, 2000, p. 223.

²⁵ Vezi Victor Bălcărescu, *București și bucureșteni de ieri și de azi*, ediție reeditată, București, Edit. Paideia, 2003, p. 115; Dorina Tomescu, *op. cit.*, p. III.

²⁶ Vezi Ulysse de Marsillac, *Bucureștii în veacul al XIX-lea*, ed. reeditată, București, Meridiane, 1999, p. 171.

²⁷ "Pentru portul decorațiunilor se stabilesc în principiu că ele trebuiesc purtate la Curte în mărimea și forma reglementară. Simpla panglică sau rosetă la nasture (care se poartă în ținută de orașu) este cu totul inadmisibilă. Casurile în care se pot purta decorațiunile reduse, în miniatură și la lănișoru, sunt foarte restrânse se voru specifica anume" (Th. Văcărescu, *Ceremonialul Curței Domnesci a Romaniei ...*, p. 78.).

Ordinea germană avea să-i călăuzească un timp și pe români, dar nu i-a dominat, spiritul lor latin și balcanic ieșind de cele mai multe ori la suprafață.

Ceremonies at the Court of King Carol 1st of Romania

SUMMARY

Life at the court of king Carol 1st of Romania offers us the image of a country which could have had no other place but within Europe. Ceremonies, receptions, auditions, all took place according to well established rules. Nothing was left at random, as was the case with all the European royal courts.